

Додаток
до рішення міської ради
від _____

Програма підтримки та захисту прав дітей Тернопільської міської територіальної громади на
2022-2024 роки

1. Паспорт програми

1.	Ініціатор розроблення програми	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення програми	Протокольне доручення міського голови № 22 від 08.06.2021 пункт 1
3.	Розробник програми	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей
4.	Співрозробники програми	Комунальний заклад Тернопільської міської ради Тернопільський міський центр соціальних служб
5.	Відповідальний виконавець програми	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей
6.	Учасники програми	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Комунальний заклад Тернопільської міської ради «Тернопільський міський центр соціальних служб», виконавчі органи Тернопільської міської ради, Тернопільське районне управління поліції Головного управління Національної поліції в Тернопільській області
7.	Термін реалізації програми	2022-2024 роки
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, всього, у тому числі:	16580,00 тис. грн.
8.1.	коштів місцевого бюджету Тернопільської міської територіальної громади (надалі - бюджет громади)	2580,00 тис. грн.
8.2.	коштів інших джерел (державний бюджет)	14000,00 тис. грн.

2.Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована програма

Відповідно до Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» службою у справах дітей, управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради організована робота з питань соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, захисту їх житлових прав, попередження дитячої бездоглядності та безпритульності.

Програма спрямована на розв'язання проблеми дитячої безпритульності та бездоглядності, попередження правопорушень, усунення причин та обставин, що можуть

спонукати дітей вчиняти протиправні дії, забезпечення зниження рівня дитячої злочинності, розроблення та запровадження ефективних форм роботи з профілактики дитячої безпритульності і бездоглядності, запобігання сирітству, виявлення на ранній стадії сімей, які неспроможні або не бажають виконувати виховні функції та забезпечення захисту прав дітей, які виховуються в таких сім'ях, застосування ефективних форм соціальної підтримки дітей, які перебувають в складних життєвих обставинах, зазнали насильства в сім'ї, активну участь всіх суб'єктів профілактичної правовиховної роботи у створенні умов для всебічного розвитку та виховання дітей, їх соціально-правового захисту.

Загальне поширення як в Україні, так і в громаді соціального сирітства, складовою якого є дитяча безпритульність і бездоглядність, зумовлено ухиленням або відстороненням батьків від виконання своїх обов'язків щодо неповнолітньої дитини.

З метою забезпечення реалізації кожною дитиною права на виховання в сім'ї, зростання в безпечному сімейному оточенні, запобігання соціальному сирітству, управлінням сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради вживаються заходи щодо надання статусу дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, своєчасного виявлення, постановки на облік дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Станом на 01.11.2021 року в банку даних Єдиної інформаційно-аналітичної системи «Діти» перебуває 215 дітей, з них: 40 дітей – сиріт, 98 дітей, позбавлених батьківського піклування та 77 дітей, які опинились в складних життєвих обставинах.

За 10 місяців 2021 року 12 дітям надано статус дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, 8 дітей влаштовано під опіку та піклування, 36 дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, поставлено на облік служби у справах дітей управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей.

Дотримання права дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування на виховання в сімейному середовищі є одним із пріоритетних завдань в Тернопільській міській територіальній громаді.

У селах Тернопільської міської територіальної громади проживає 340 дітей до 18 років, з них на обліку в службі у справах дітей перебуває 7 дітей, які опинились в складних життєвих обставинах, що внесені до Єдиної інформаційно-аналітичної системи «Діти»,

Традиційною та найбільш поширеною формою влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування є опіка та піклування, оскільки діти передаються у сім'ї громадян, які перебувають з ними у родинних стосунках. Це є базова форма влаштування. У 2021 році передано під опіку та піклування 8 дітей. На кожную дитину сформовано особову справу, заведено обліково-статистичну картку, індивідуальний план соціального захисту дитини, який затверджується на засіданні комісії з питань захисту прав дитини.

Усиновлення – одна із пріоритетних форм влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. На обліку служби у справах дітей у 2021 році перебуває 26 дітей, які підлягають усиновленню та 9 сімей/осіб - кандидатів в усиновлювачі, які пройшли відповідне навчання. У 2021 році усиновлено 7 статусних дітей громадянами України. Має місце тенденція переваги національного усиновлення. Службою у справах дітей організовано батьківський клуб із сімей усиновителів. Надаються рекомендації, консультації, поради психологів та педагогів щодо адаптації дитини в сім'ї та обговорення проблемних питань.

Однією із форм сімейного виховання є влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у прийомні сім'ї. Здійснюється соціально-правовий патронат 11 прийомних сімей, в яких виховується 11 прийомних дітей. Службою у справах дітей здійснюється контроль за умовами виховання, утримання, навчання прийомних дітей.

На виконання регіонального стратегічного плану дій з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей в Тернопільській області на 2019 – 2026 роки, в Тернопільській міській територіальній громаді планується створення малого групового

будинку, в який будуть влаштовані діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, які перебувають на первинному обліку громади.

На даний час у закладах інституційного догляду та виховання перебуває 49 дітей, які перебувають в складних життєвих обставинах. На обліку служби у справах дітей та соціальним супроводом центру соціальних служб перебуває 16 сімей, в яких виховується 35 дітей. З батьками проводиться відповідна робота по мінімізації потрапляння дітей в інтернатні заклади.

95% дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування, які перебувають на обліку служби, влаштовано у сімейні форми виховання. Це діти з особливими потребами, які потребують влаштування у спеціальні заклади та діти старшого шкільного віку. Дані обставини в значній мірі зменшують можливості влаштування цих дітей у сімейні форми виховання

3. Мета Програми.

Мета Програми полягає у забезпеченні оптимального функціонування системи захисту прав дітей, організації їх морального, фізичного та розумового розвитку, профілактики правопорушень, протидії дитячим суїцидам, подолання проблем дитячої бездоглядності та безпритульності, запобігання та протидії домашньому насильству, поліпшення соціальної підтримки сімей з дітьми, виховання відповідального батьківства та запобігання соціальному сирітству, забезпеченні першочергового влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до сімейних форм виховання, запровадження патронату, створення належних умов для виховання дітей у родинах, а також їх фізичного, інтелектуального і духовного розвитку.

4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування;

Розв'язання проблеми соціального захисту дітей, профілактики бездоглядності та правопорушень у дитячому середовищі можливе шляхом:

- реалізації на території Тернопільської міської територіальної громади державної політики щодо влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до сімейних форм виховання, захисту їх житлових та майнових прав, профілактики правопорушень та злочинності у дитячому середовищі;

- розроблення та запровадження ефективних форм роботи з профілактики дитячої безпритульності і бездоглядності, виявлення на ранній стадії сімей, які неспроможні або не бажають виконувати виховні функції та забезпечення захисту прав дітей, які виховуються в таких сім'ях;

- підвищення ефективності соціальної роботи з сім'ями або особами, які опинились у складних життєвих обставинах, зокрема, поліпшення соціального супроводу (супроводження) сімей, які виховують дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

- ведення єдиної інформаційно-аналітичної системи «Діти», а саме: облік дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які підлягають усиновленню, облік потенційних кандидатів в усиновлювачі, опікуни (піклувальники, прийомні батьки та батьки вихователі);

- здійснення системи організаційно-профілактичних заходів щодо запобігання дитячій безпритульності і бездоглядності, виявлення сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Ресурсне забезпечення програми на 2022 -2024 роки

(тис. грн)

Обсяги коштів, які пропонується залучити на виконання програми	Фінансування програми			Усього витрат на виконання програми
	2022 рік	2023 рік	2024 рік	
Обсяг ресурсів, усього, у тому числі:	7665,00	7897,00	1018,00	16580,00
бюджет громади	665,00	897,00	1018,00	2580,00
кошти інших джерел (державний бюджет)	7000,00	7000,00	-	14000,00

5. Перелік завдань і заходів програми та результативні показники

Основними завданнями Програми є:

- постійне поновлення банку даних дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах, надання їм належної соціально-психологічної підтримки;
- проведення заходів «День усиновлення», «З турботою про дитину», «Не залишаємо без уваги жодної дитини», до Міжнародного дня захисту прав дитини, до першого вересня, новорічно – різдвяних свят; місячників пропаганди основних положень Конвенції ООН про права дитини; проведення навчальних семінарів, конференцій, засідань за круглим столом для батьків, учителів та дітей з питань жорстокого поводження з дітьми;
- застосування нових форм соціальної підтримки дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- розширення мережі сімейних форм виховання;
- проведення різних акцій з питань безпритульності та бездоглядності;
- запровадження в практику ефективних технологій вітчизняного та зарубіжного досвіду з профілактики бездоглядності серед дітей, їхньої соціальної реабілітації у суспільстві.

У результаті виконання заходів Програми будуть реалізовані визначені пріоритети соціальної підтримки та уваги до дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах, в Тернопільській міській територіальній громаді, у тому числі відповідно до Стратегічного плану розвитку Тернопільської міської територіальній громаді.

Виконання Програми дасть можливість:

- влаштувати дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в сім'ї громадян України;
- розвинути сімейні форми виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, створити умови для реалізації права кожної дитини на виховання у сім'ї;
- здійснити комплекс заходів, спрямованих на поліпшення становища дітей, їх інтелектуального і духовного розвитку, підтримки сімей з дітьми;
- профілактику алкоголізму і наркоманії серед дітей;
- забезпечити функціонування системи соціального захисту дітей у громаді;
- попередити дитячу бездоглядність та безпритульність;

- інформувати громадськість з питань подолання дитячої бездоглядності і безпритульності, захисту прав дітей, у тому числі житлових, розвитку сімейних форм виховання, пропаганди здорового способу життя серед неповнолітніх тощо.

Показники оцінки ефективності (основні результативні показники, які будуть досягнуті у ході виконання Програми)

Показники	Од виміру	2021 факт	2022 очікуване	2023 прогноз	2024 прогноз
Кількість дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах	осіб	88	80	76	70
Кількість дітей, що перебуває в закладах інтернатного типу	осіб	14	10	8	2
Кількість дітей що виховуються в прийомних сім'ях	осіб	16	17	19	23
Кількість випадків домашнього насильства	од	177	180	170	160

6. Напрями діяльності та заходи програми

№з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів програми	Строки виконання заходу (роки)	Виконавці	Джерела фінансування	Обсяги фінансування, тис.грн.			Очікуваний результат
						2022 рік	2023 рік	2024 рік	
1.	Удосконалення сімейної політики як пріоритетного засобу запобігання дитячій безпритульності та бездоглядності	1) забезпечення своєчасного виявлення, обліку, проведення оцінки потреб дитини та її сім'ї, охоплення соціальними послугами, відповідно до нагальних потреб	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, комунальний заклад Тернопільської міської ради «Тернопільський міський центр соціальних служб»	не потребує фінансування	-	-	-	Покращення координації діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи щодо запобігання соціальному сирітству
		2) забезпечення функціонування ЄІАС „Діти” - електронної бази даних про дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах і громадян України, які бажають взяти їх на виховання.	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей	не потребує фінансування	-	-	-	Забезпечення належного обліку дітей кризових категорій

	3) здійснення підготовки потенційних опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів, патронатних вихователів та забезпечення подальшого підвищення їх кваліфікації	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей	не потребує фінансування	-	-	-	Влаштування не менше 96% дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до сімейних форм виховання
	4) організація проведення Форуму прийомних сімей	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей	бюджет громади	20,0	25,0	30,0	Участь у форумі понад 100 учасників
	5) виготовлення та розповсюдження соціальної реклами з питань пропаганди національного усиновлення, розвитку сімейних форм виховання, послуг патронату	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей	бюджет громади	15,00	18,00	22,00	Покращення інформованості населення - розповсюдження 2000 екземплярів соціальної реклами
	6) проведення акції «День усиновлення», організація екскурсій для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей	бюджет громади	60,0	67,0	74,0	Залучення до екскурсійних та краєзнавчих поїздок 120 дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, 80 усиновлених дітей

		7) налагодження співпраці з громадськими організаціями, благодійними фондами, релігійними організаціями, що працюють в інтересах дітей, з питань подолання їх бездоглядності та безпритульності	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, комунальний заклад Тернопільської міської ради «Тернопільський міський центр соціальних служб»	не потребує фінансування	-	-	-	Зменшення кількості дітей та сімей, які перебувають в складних життєвих обставинах
		8) створення сприятливих умов проживання дітей соціально-незахищених категорій (які опинилися у складних життєвих обставинах, сім'ям в яких виховуються діти – сироти та діти позбавлені батьківського піклування)	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, комунальний заклад Тернопільської міської ради «Тернопільський міський центр соціальних служб»	бюджет громади	200,00	230,00	260,00	Збільшення кількості дітей з соціально – незахищених категорій, які залишаються у сім'ях (не менше 10 сімей), придбання товарів першої необхідності (одяг, домашній текстиль, посуд, побутова техніка, меблі, оргтехніка, тощо)
		9) розширення мережі сімейних форм виховання:	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та	бюджет громади	100,0	250,0	300,0	Створення 2 патронатні сім'ї, 3 прийомні сім'ї,

		дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей, патронатних сімей, малих групових будиночків		захисту дітей, комунальний заклад Тернопільської міської ради «Тернопільський міський центр соціальних служб»	державний бюджет	7000,00	7000,00	-	1 малий груповий будиночок; 1 дитячий будинок сімейного типу.
2.	Проведення систематичних заходів для запобігання дитячій безпритульності та бездоглядності	1) проведення заходів присвячених міжнародному дню захисту дітей, дню знань, всесвітньому дню дітей, новорічно-різдвяних свят	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, комунальний заклад Тернопільської міської ради «Тернопільський міський центр соціальних служб», виконавчі органи Тернопільської міської ради	бюджет громади	250,0	280,0	300,0	Забезпечення підтримки сімей з дітьми та дітей, які перебувають особливої соціальної уваги
		2) забезпечення координації роботи щодо проведення операцій та рейдів щодо профілактики негативних проявів у дитячому середовищі, запобігання дитячій	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, управління освіти і науки	не потребує фінансування	-	-	-	Проведення щорічних акцій: „Підліток. Зима Канікули”, „Діти вулиці. Вокзал”, „Літо”, „Урок” залучивши близько 6000 дітей

		бездоглядності							
		3) здійснення моніторингу стану дитячої злочинності та вчинених проти дітей	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, комунальний заклад Тернопільської міської ради «Тернопільський міський центр соціальних служб», ювенальна превенція відділу превенції патрульної поліції районного управління поліції ГУНП в Тернопільській області	не потребує фінансування	-	-	-	Запобігання проявам дитячої злочинності та злочинів, вчинених проти дітей
3.	Попередження дитячої безпритульності та бездоглядності, профілактика соціального сирітства та негативних проявів серед дітей	1) своєчасне виявлення бездоглядних та безпритульних дітей	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, комунальний заклад Тернопільської міської ради «Тернопільський міський центр соціальних служб»	не потребує фінансування	-	-	-	Влаштування дітей в патронатні сім'ї або заклади соціального захисту
		2) проведення заходів, (вікторини,	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та	бюджет громади	20,00	27,00	32,00	Підвищення рівня обізнаності дітей у правових]

		диспути, конкурси), присвячених прийняттю Конвенції ООН про права дитини «Діти мають права» спрямованих на запобігання жорстокому поводженню з дітьми, з відзначення Європейського дня захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства		захисту дітей, ювенальна превенція відділу превенції патрульної поліції районного управління поліції ГУНП в Тернопільській області					(охоплено 1200 дітей)
		3) створення умов для адаптації дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, особливо з інтернатних закладів, до самостійного життя	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, комунальний заклад Тернопільської міської ради «Тернопільський міський центр соціальних служб»	не потребує фінансування	-	-	-	Розвиток у дітей навичок з прийняття соціально вмотивованих рішень
		4) створення умов для ефективної реабілітації дітей, які опинились в складних життєвих обставинах	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, управління освіти і науки	не потребує фінансування	-	-	-	Надання послуг з фізичної, психологічної і духовної реабілітації та реінтеграції дітей

	5) проведення навчання членів міждисциплінарної команди щодо захисту та соціально-психологічної підтримки у процесі правосуддя дітей, які постраждали або стали свідками насильства (модель Барнахус)	2022-2024	управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Тернопільське районне управління поліції Головного управління Національної поліції в Тернопільській області	не потребує фінансування				Проведення 2 семінарів щорічно з залученням не менше 30 працівників
Міський бюджет:					665,00	897,00	1018,00	
Державний бюджет:					7000,00	7000,00	-	
Всього:					7665,00	7897,00	1018,00	

7. Координація та контроль за ходом виконання програми

Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей є відповідальним виконавцем та забезпечує реалізацію заходів програми в повному обсязі та у визначені терміни.

Основними функціями управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей в частині виконання заходів програми та контролю є:

- координація виконання заходів Програми;
- організація моніторингу реалізації заходів Програми;
- аналіз виконання програмних заходів;
- у разі необхідності, підготовка пропозицій та їх обґрунтування стосовно внесення змін і доповнень до Програми.

За результатами аналізу виконання програмних заходів з урахуванням загальної соціально-економічної ситуації в громаді та змін зовнішніх умов, що можуть мати місце в ході реалізації Програми, допускається коригування заходів Програми. Впродовж терміну виконання Програми можуть вноситися зміни і доповнення з метою дотримання диференційованого підходу до виконання основних заходів.

Після закінчення встановленого строку виконання Програми управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради складає підсумковий звіт про результати її виконання та подає його на розгляд до Тернопільської міської ради разом із пояснювальною запискою не пізніше ніж у двомісячний строк після закінчення встановленого строку її виконання.

Міський голова

Сергій НАДАЛ

